

Udenrigsminister Jens Otto Krag's notat om en samtale den 17. februar 1959 med den sovjetiske chargé d'affaires i København om planer om tyske militærdepoter i Jylland

Notat

Den sovjetiske chargé d'affaires, hr. Mikhajlov, har under min bortrejse i sidste uge udtrykt ønske om snarest muligt at få et møde med mig.

Dette møde fandt sted i dag fra kl. 11.00 til kl. 11.25, idet hr. Mikhajlov var ledsaget af den sovjetiske ambassadesekretær, der sædvanlig fungerer som tolk.

Hr. Mikhajlov åbnede samtalen med at henvise til forsvarsminister Poul Hansens udtalelser i Folketinget om forhandlinger vedrørende bygning af tyske militære depoter på dansk territorium. Han henviste endvidere til tilsvarende udtalelser af den norske forsvarsminister i det norske storting, hvor denne havde givet udtryk for, at Danmark havde givet sit principielle Ja til sådanne tyske militære installationer.

Hr. Mikhajlov ønskede en udtalelse fra mig om, hvorledes det forholder sig, og om sådanne forhandlinger virkelig har fundet sted.

Jeg svarede, at jeg ikke var i stand til at oplyse væsentligt mere, end hvad forsvarsministeren havde sagt i Folketinget, nemlig at sådanne forhandlinger havde fundet sted, at det havde drejet sig om bygning af depoter for konventionelle våben, at depoterne skulle administreres af de danske myndigheder, samt at forhandlingerne var blevet udskudt, idet et resultat ikke var blevet opnået, og jeg vidste ikke, hvornår forhandlingerne ville blive genoptaget.

Hr. Mikhajlov bad derefter om tilladelse til at fremkomme med Sovjetunionens syn på disse forhold.

Han læste derefter en temmelig lang erklæring op, hvis hovedindhold var, at man fra Sovjetunionens side måtte opfatte disse depoter som tyske militære baser oprettet på dansk territorium i fredstid, og at Danmark derved rakte hånden til den aggressive tyske militarisme, som sigtede imod revanche. Man fandt fra sovjetisk side, at dette var en ændring af Danmarks hidtidige politik, som havde gået ud på ikke at modtage stationering af fremmede militære styrker i fredstid. Han gav udtryk for, at Sovjet-regeringen havde betragtet den hidtidige danske holdning på dette punkt som et positivt træk. I Sovjetunionens bestræbelser for at stabilisere freden i det baltiske område måtte den danske accept af tyske militære baser betragtes som noget alvorligt, der angik alle lande ved Østersøen, herunder også Sovjetunionen.

Han understregede sin dybeste beklagelse over, at dette skete netop på et tidspunkt, hvor man søgte at opnå en forhandling om Tyskland- og Berlin-spørgsmålet.

Hr. Mikhajlovs erklæring var holdt i absolutte vendinger.

I mit svar til den sovjetiske chargé d'affaires takkede jeg for det første for den åbenhjertige og venskabelige form, hvori hans udtalelser var fremsat, og som jo ganske havde svaret til den tone, hvori vi havde kunnet samtale med hr. Mikojan under hans besøg i København.

I denne åbenhjertige ånd måtte jeg meget stærkt protestere imod, at der skulle være tale om at oprette tyske militærbaser på dansk territorium i fredstid.

Den hidtidige danske politik, der var gået ud på, at man ikke ville have udenlandske militære styrker i fredstid, var uændret.

Jeg måtte lige så stærkt protestere imod hans udtalelser om Nato som en aggressiv pagt. Den er udelukkende defensiv, og Danmark ville aldrig kunne deltage i nogen sammenslutning eller politik med aggressive hensigter.

Forhandlingerne om ammunitions-depoter i Jylland havde ikke haft nogen karakter, der stred imod den danske politik. - jeg henviste iøvrigt til, hvad jeg tidligere havde sagt, at disse forhandlinger var udskudt, og at jeg ikke vidste, hvorledes de ville blive genoptaget.

Jeg føjede endelig til, at jeg havde forstået, at de vestlige magter nu havde svaret på de russiske noter vedrørende Tysklands-problemet med forslag om en forhandling om problemet.

Jeg håbede meget, at en sådan forhandling kunne komme i stand og føre til positive resultater til betryggelse af freden - også freden i Nordeuropa.

Hr. Mikhajlov takkede for det klare svar og spurgte, om jeg havde yderligere at tilføje. Jeg sagde, at det havde jeg ikke, men at jeg naturligvis ville erindre hans henvendelse og lade den komme til regeringens kundskab¹.

Den 17. februar 1959

JOK

Rigsarkivet, Udenrigsministeriets arkiv j. nr. 105 Dan 9.

¹ foroven på notatet har Krag skrevet: "Set af H.C. på gruppemøde 17/2".